

universa, quae habet in manu tua sunt. Quod agnos- cens Jacob velles statim a se projicit, & a malo nihil voluit habere, sed solum data a creatore vult retinere, & secum possidere. Origines lib. 1. in Job sic ait, Adhuc vestimenta sua confudit ob hoc, quia ex his, quae Diabolo data sunt, apud se nil retinere voluit.

QUESTIO XIV.

Quare in discessu Pauli tantus erat omnium fletus?

114. Cum Paulus discederet, magnus omnium fletus factus est, flebant sane, quia agnoscebant, quantum bonum percipiebant ex ejus praesentia, qua tanquam radiis solaribus illuminabantur, & tanquam compedibus a malis reprimebantur. Erat Daniel sedens in medio Leonum. Daniel. 14. n. 39. Unde illi tanta securitas, ac animus placatus inter ferocissimos, ac voraces Leones; Theodoret. ferm. 8. de provident. Daniel. ait, Leones pietatis radiis terruit, ac divinae imaginis lineamentis, seu frænâ quibusdam rabida illorum ora constrinxit. Daniel sua pietate, ac probitate tanquam quibusdam radiis, ac delineamentis Divinitatis Leones mitescibat, & quibusdam frænâ comprimebat, quod potiori jure dicam ego de Magno Paulo, qui sua praesentia tanquam radiis illuminabat, ut omnes deposita Leonina ferocitate fierent oves, & velut quibusdam frænâ praesentia sua a vitiis, ac peccatis reprimebantur.

115. At contra ex absentia Domini, & magistrum multam anam arripiunt servi, & discipuli ad licentiosè vivendum, multaque mala perpetranda, Servo illi nequam dixit in corde suo, moram fac et Dominus venire, & coeperit percutere servos, & ancillas, edere, & bibere, inebriari. Matth. 24. n. 49. Luc. 12. n. 45. Unde huic servo occasio in tantam insolentiam se praecipitando, ut alios servos, & ancillas flagellis verberet, & sibi laudatam, & splendidam mensam multa ciborum varietate, optimo viro conditam sibi praearet, atque apponatur; Viderat quod Dominus profectus erat in Regionem longinquam. D. Hieronymus, ait in Matth. De absentia Domini securior factus, vacat epulis, ablata Domini praesentia ostium apertum ad omne malum.

116. Scribit d. Lucas 10. n. 1: Designavit Dominus alios septuaginta duos & misit eos ante faciem suam in omnem Civitatem, & locum, quo erat ipse venturus. Non enim misit absolute eos in omnem Civitatem & locum sed determinate in illum, quo erat ipse venturus. Cajet. ait. Ad restè exequendum injunctum officium; scientes enim discipuli, quod subsequeretur Magister, cogebantur omni cura injuncta exequi. Non torpet animus, nec languet manus hominum in obsequium, si adest spes dominum citò ad futurum, ut cuncta videat, examinet, & unicuique pro ratione suorum operum retribuatur.

CAPUT XXI.

1. Cum autem factum esset, ut navigarem abstracti ab eis, recto cursu venimus Coum, & sequenti die Rhodum, & inde Pataram. 2. Et cum invenissemus navem transfractantem in Phoenicem ascendentes navigavimus.

Daniel. Theod.

Præsentia praelati omnia profectum

Math. 24. Luc. 12. Absenti Domini licentiosè servis.

D. Hier.

- 3. Cum apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam, & venimus Tyrum; ibi enim navis expositura erat onus. 4. Invenitis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per spiritum ne ascenderet Ierosolymam. 5. Et expletis diebus profecti ibamus, deducentibus nos hominibus cum uxoribus, & filiis usque foras Civitatem; & postis genibus in litore oravimus. 6. Et cum vale fecissemus invicem, ascendimus navem, illi autem redierunt in sua. 7. Nos vero navigatione expleta a Tyro descendimus Ptolemaidem, & salutatis fratribus mansimus die una apud illos. 8. Alia autem die profecti venimus Caesaream, & intrantes domum Philippi Evangelistae, qui erat unus de septem, mansimus apud eum. 9. Huic autem erant quatuor filiae Virgines prophetantes. 10. Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Judaea propheta, nomine Agabus. 11. Is cum venisset ad nos tulit zonam Pauli, & alligans sibi pedes, & manus dixit, Haec dicit Spiritus Sanctus, Virum, cujus est zona haec, sic alligabunt in Ierosalem Iudaei, & tradent in manus gentium. 12. Quod cum audissemus rogabamus nos, & qui loci illius erant, ne ascenderet Ierosolymam. 13. Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis fletus, & affligentes cor meum? ego enim non solum alligari, sed & mori in Ierosalem paratus sum, propter nomen Domini Iesu. 14. Et cum ei suadere non possemus, quievimus, dicentes, Domini voluntas fiat. 15. Post dies autem istos preparati, ascendebamus in Ierosalem. 16. Venerunt autem, & ex discipulis a Caesarea nobiscum, adducentes secum apud quem hospitaremur Mnasonem quendam Cypriam antiquum discipulum. 17. Et cum venissemus Ierosolymam, libenter exceperunt nos fratres. 18. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum omnesque collecti sunt seniores. 19. Quos cum salutasset narrabat per singula, quae Deus fecisset in genibus per ministerium ipsius. 20. At illi cum audissent magnificabant Deum, dixeruntque ei, Vides frater, quot millia sunt in Iudaeis, qui crediderunt, & omnes amulatores sunt legis. 21. Audierunt autem de te, quia discessionem doceas a Moysè eorum, qui per gentes sunt, Iudaeorum, dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum consuetudinem ingredi. 22. Quid ergo est? utique oportet convenire multitudinem; audient enim te supervenisse. 23. Hoc ergo fas, quod tibi dicimus; sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se. 24. His assumptis sanctifica te cum illis, & impende in illis, ut radant capita; & scient omnes, quia qui de te audierunt, falsa sunt, sed ambulat, & ipse custodiens legem. 25. De his autem, qui crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus, iudicantes, ut abstineant se ab idolis, immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione. 26. Tunc Paulus assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuntians

tians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio. 27. Dum autem septem dies consummarentur, hi, qui de Asia erant Iudaei cum vidissent eum in templo concitaverunt omnem populum, & incurrerunt ei manus, clamantes. 28. Viri Israelitae, adjuvate, hic est homo, qui adversus populum, & legem, & locum hunc omnes ubique docent, insuper & Gentiles induxit in templum, & violavit sanctum locum istum. 29. Viderant enim Trophimum Ephesum in Civitate cum ipso, quem estimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus. 30. Commotaque est Civitas tota & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulum traherunt eum extra templum, & statim clausa sunt janua. 31. Quarentibus autem eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis: Quia tota confunditur Ierusalem. 32. Qui statim assumptis militibus, & centurionibus, decurrit ad illos. Quia cum vidissent tri-

bunum, & milites cessaverunt percutere Paulum. 33. Tunc accedens tribunus apprehendit eum, & iussit eum alligari catenis duabus, & interrogabat quis esset, & quid fecisset. 34. Alii autem aliud clamant in turba, & cum non posset certum cognoscere praetumultu iussit duci eum in Castra. 35. Et cum venisset ad gradus conigit ut portaretur a militibus propter vim populi. 36. Sequebatur enim multitudo populi clamans, Tolle eum. 37. Et cum coepisset induci in castra Paulus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit: graecè nosti? 38. Et dixit ad eum Paulus, Ego homo sum quidem Iudaeus a Tarso Cilicia, non ignota Civitatis municeps. 39. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. 40. Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus, annuit manu ad plebem & magno silentio factò, alloquutus est lingua Hebraea, dicens,

ARGUMENTUM.

Paulus navigio venit Coum, & peragratis multis locis venit Caesaream, ubi Agabus ei praedicit vincula Ierosolymis, quo non obstante, generosè in illam tendit, persuadente Jacobo purificatur in templo, a Iudaeis capitur, & penè occiditur a Tribuno eripitur, qui multa verba fecit.

Act. 21. num. 1. Cum autem factum esset, ut navigarem, abstracti ab eis recto cursu venimus Coum, & sequenti die Rhodum & inde Pataram.

Versiones.

CUM EXPOSITIONE I. à Vers. 1. usque ad 9.

1. Cum factum esset, Oecumen, Cum contigeret, quod scilicet nos, abstracti ab eis. D. Chrysof. Arias, Avulsi ab eis, scilicet Ephesinis, Avulsi significat multa vi, ac violentia separati tanquam a filiis charissimis: Venimus Coum, Athiopic, Cursu venimus significatur magna velocitate, ac diligentia, qua se Paulus habebat in negotio animarum. Coum, Rhodus, Patara quae loca sint, explicabo quaestione sequenti, sicut & Phoenicis, de qua agitur vers. 2. Vers. 3. Cum apparuissemus autem Cypro. Vatablus: Cum coepisset nobis apparere Cypro. Athiopic, Cum appropinquavimus Cyprum, & inde declinavimus ad partem Syriae, & venimus in Tyrum Civitatem. Vers. 4. Invenitis autem discipulis, scilicet Christianis, ac discipulis doctrinae Pauli; mansimus ibi diebus septem rogantibus discipulis permittit ad eorum consolationem, qui Paulo dicebant per spiritum ne ascenderet Ierosolymam. Dicebat spiritu Prophético, quo agnoverant Paulum Ierosolymis magnam persecutionem esse passurum; Tunc ipsi proprio spiritu, affectu, ac amore suadebant, ac deprecabantur eum ne ascenderet, & sic nulla est contradictio, ex spiritu divino cognoscebant persequutionem, & ex proprio spiritu conabantur eum avertere. Vers. 5. Expletis diebus septem, profecti sumus,

& discipuli cum uxoribus, & filiis comitati sunt foras extra Civitatem, & postis genibus in litore oravimus, ut jam superiori cap. vers. 36. explicavi. Vers. 6. Et cum vale fecissemus Syriac. Et osculati sumus alii alios, quod fiebat in signum amoris, & benevolentiae in ultimo discessu, ut dixi superiori cap. vers. 37. Illi autem redierunt in sua, scilicet domos suas. Vers. 7. Nos vero navigatione expleta a Tyro, ut explicat Lyran, deposita, & preparata discedimus Ptolemaidem, Syriacus, Venimus ad Acon sic olim dicta iudic. 1. n. 3. i. postea amplificata a Ptolemaeo Rege Aegypti dicta est Ptolemaide, est in finibus Tribus Azer, distat a Tyro triginta duobus milliariibus. Vers. 8. Altera die Syriac, Post die: Venimus Caesaream Palaestinae Civitatem, quae ut jam dixi antiquitus appellabatur Turris Stratonis, postea eam Herodes appellavit Caesaream in gratiam Caesaris. Vers. 9. Intrantes domum Philippi Evangelistae. Athiopic. Egressi sumus omnes, qui eramus cum Paulo, iste Philippus erat unus ex septem Diaconis supra c. 6. n. 5. in domum, quam, ut existimo, non tanquam propriam habebat, iste enim Philippus unus erat ex magnis fidelibus in illa primitiva Ecclesia, & ideo ab Apostolis electus est inter septem Diaconos, proindeque cum aliis fidelibus omnia renuntiavit, & tradidit ad pedes Apostolorum; tamen quamvis illi primitivi Christiani, venderent praedia, & omnia, tamen cum tunc non essent adhuc caenobia, aliquas domos retinebant ad frequentationem Sacramentorum, ac ad spiritualium exercitium. Evangelistae, non quia ipse fuisset Scriptor Evangelii sed quia erat illius illustrissimus minister, ac praeicator, & ideo inter ceteros electus est ab spiritu Sancto ad praedicandum, ac illuminandù Eunu- chum

Nulla contradictio.

Syriac. Judic. 1.

Syriac. Obgrati am. Caesaris.

Athiopic. Act. 6.

Retinebant domos ad spiritum.

9.

Act 8. nachum Regina Candacis supra Actor, 8. num. 29. Vers. 9. Hinc erant quatuor filia prophetantes...

Act. 11. Tullit zonam Pauli, & alligans sibi pedes, & manus. Syriac. Cinxit cingulum tumborum Pauli...

QUESTIO I.

Explicatur quales essent illae Civitates, Coum Rhodus, Patara, Phoenix.

11. Coum, seu Cos, Coua, seu Coua insula est Cycladibus in mari aegaeo, diversa a Chio; nam inter Chium, & Coum media est Samus...

supra cap. 11. num. 28. Vers. 11. Tullit zonam Pauli, & alligans sibi pedes, & manus. Syriac. Cinxit cingulum tumborum Pauli...

Tradent in manus gentium, sicut Judaei tradiderunt Christum Dominum Pilato, ac Romanis ad crucifigendum...

Verf. 12. Rogabamus nos, & quillius loci erant, Syriac. Filii incolae Religionis, scilicet Christianae...

Verf. 13. Quid facitis stentes, & affligentes cor meum? Syriac. Contunditis cor meum, Arabic. Comminuities cor meum...

Verf. 14. Et cum ei suadere non possumus quie vimmus. Syriac. Cum assensum non praeuisset nobis desistimus...

Verf. 15. Post dies autem istos; in quibus haec facta sunt preparati ascendebamus Ierusalem...

QUESTIO II.

Quare Agabus zona Pauli ligat sibi manus, & pedes?

MAjorum mores semper sequendi, & imitandi sunt, quia antiqui prophetae, ut dixi in Expositione...

Solet Deus suis servis antequam res eveniant illis indicare quae facturus est, ut fortiori, & majori animo suscipiant...

Cum ventum fuit ad septimam plagam Aegypti ait

Act. 21. num. 10. Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Iudaea Propheta nomine Agabus.

Verf. 10. Per dies aliquot. Arabicus, Per dies complures. Agabus, hic est ille propheta, qui famem sub Claudio Imperatore praedixit

Exod. 9. ait textus exod. 9. Dominus dedit tonitrua, & grandinem, & discurrantia fulgura super terram...

QUESTIO III.

Quare D. Paulus ad Caelum rapitur, ad vitacula & carceres festinus tendit.

DE se testatur noster Apostolus. 2. Corinth. 12. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim...

Unde tanta diversitas, Ad caelum rapitur quod ex suo genuino significato innuit vim, ac violentiam, & ad vincula, & carceres in Ierusalem tam forti, ac constanti animo se exhibet...

Anima Sancta à suo dilecto Sponso exorat, Trahe me post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Cantic. 1. num. 3. Aliter vero ipsa cum esset in suo lectulo amore Christi vulnerata dicebat...

quarum sollicite scilicet contra pro omni periculo ut illum habeam, & teneam.

QUESTIO IV.

Quare Paulus videns suorum lachrymas tam vehementer affligebatur?

VIDentes discipuli ejus animum resolutum & determinatum eundi in Ierusalem ad carceres, & vincula in multas lachrymas, & fletus prorumpunt, qui ait illis: Quid facitis stentes, & affligentes cor meum?

Scribit D. Joan. 19. n. 25. Stabat juxta Crucem Jesus mater ejus, & soror Matris ejus Maria Cleopha & Maria Magdalena. Ecce astabant concomitantes Christum & dolentes de ejus passione, quomodo Thren. 1. n. 9. Non habens consolator & iterum. n. 16. Longe factus est à me consolatio...

Jeremias videns desolationem, ac devastationem populi sui lamentatur Thren. 2. n. 1. Defecerunt praelachrymis oculi mei, conturbata sunt viscera mea, effusum est in terra jecur meum, super contritione filiae populi mei...